

Szocializáció és állampolgári szocializáció a habermasi társadalomelmélet tükrében

(An interpretation of socialisation and citizen's socialisation through Habermas' social theory)

Előadásomban egy a szocializációs és állampolgári szocializációs folyamatok kritikai elemzését lehetővé tevő értelmezési keretet próbálok felvázolni a habermasi társadalomelmélet alapján. A *kommunikatív cselekvés elmélete* keretei között a szocializáció folyamata közvetve cselekvés-koordinációs (más szóval jelentés-létrehozási) mechanizmusok elsajátításaként és közvetlenül jelentés-létrehozási folyamatként írható le. Minthogy a jelentés-létrehozási folyamathoz képest elsődleges a jelentés-létrehozási mechanizmus elsajátításának folyamata, ezért elsődleges fontosságúnak tartom a szocializáció jelentés-létrehozási mechanizmusok elsajátításának szintjén történő megragadását. A jelentés-létrehozási mechanizmusok elsajátítása konkrét társas cselekvési helyzetekhez köthető. Álláspontom szerint az egyre racionálisabb jelentés-létrehozási módokat olyan társas cselekvési helyzetekben sajátítjuk el, melyekben az együtt cselekvést nem csupán a cselekvés-helyzetre vonatkozó jelentéseket illető disszenzus, hanem a disszenzust potenciálisan megszüntető cselekvés-koordinációs mechanizmust illető diszharmónia is ellehetetleníti. Ilyenkor a cselekvés-koordináció koordinációja válik szükségessé.

Úgy gondolom, hogy azon társas cselekvési helyzetek, melyekben cselekvés-koordináció koordinációjára törekszenek a felek a szocializáció legfontosabb színterei is egyben. Ennek megfelelően a szocializáció és az állampolgári szocializáció kritikai elemzésének mércéje e társas cselekvési helyzetek megfelelő aspektusának leírásával adható meg. A leírásnak két dimenziója különböztethető meg. Az első: adott morális fejlődési fokok közötti átmenetet biztosító cselekvés-koordináció koordinációs mechanizmusok leírása. A második: ezen koordinációs folyamatok sikerességét meghatározó feltételek azonosítása. Az előadás során az első dimenzió vázlatos kifejtésére, valamint – egy feltétel azonosításának formájában – a második dimenzió illusztrációjára teszek kísérletet.

Sólyom Andrea¹⁴²

Középiskolások és egyetemisták politikai kultúrája

(High school and university students's political culture)

Előadásom során empirikus források alapján mutatom be ifjúsági csoportok politikai kultúráját. A politikai kultúra széles jelentéstartománnyal rendelkező fogalmát a politikai érdeklődés, tájékozódás, tájékozottság, vélemények és cselekvések dimenzióinak összességeként értelmezem, mint folyamat-, rendszer- és policy kultúrát egyaránt elemzem. Kolozsvári egyetemisták és székelyudvarhelyi középiskolások – tehát eltérő életkori, térbeli sajátosságokkal jellemezhető fiatalok – összehasonlító vizsgálata révén próbálok megválaszolni néhány, a vonatkozó szakirodalomban felmerülő elméleti és módszertani problémát.

¹⁴¹ PhD hallgató, Eötvös Loránd Egyetem

¹⁴² Sapientia – Erdélyi Magyar Tudományegyetem

PhD hallgató, Eötvös Loránd Tudományegyetem